

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

05 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Balmuș Ștefan în numele inculpatului Gherciu Petru, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2018, în cauza penală privindu-l pe

Gherciu Petru XXX născut la XX, originar și domiciliat în XXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 12.12.2017- 23.02.2018 (prima instanță);
2. 21.03.2018 – 22.05.2018 (instanța de apel);
3. 26.09.2018 – 05.12.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 23 februarie 2018, cauza a fost examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul Gherciu Petru a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani în penitenciar de tip deschis, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 2 ani.

S-a respins solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul lui Gherciu Petru în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare ca fiind neîntemeiate.

Prin sentință s-a soluționat și chestiunea cu privire la corpurile delictive.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, inculpatul Gherciu Petru, la 23 septembrie 2017 aproximativ la ora 17:30, conducând mijlocul de transport de model „Mercedes 609D” cu numerele de înmatriculare RTJ 184, fiind treaz, cu permis de conducere valabil pentru categoria mijlocului de transport pe care îl conducea pe timp de zi, se deplasa pe traseul de pe str. Calea Orheiului din direcția străzii Bucovinei spre or. Stăuceni.

În timpul deplasării pe drumul indicat, în apropierea indicatorului care semnaliza intrarea în or. Stăuceni, conducătorul mijlocului de transport nu a ținut permanent seama de împrejurări, de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile turiere, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei necesare deplasării în siguranță, determinarea benzii de circulație și a modului de conducere a vehiculului, nu a apreciat corect situația rutieră prin ce a încălcat cerințele pct. 3 al Regulamentului Circulației Rutiere, anexa 1 la Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, potrivit căreia *„participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente”*, cerințele pct. 45 RCR care prevăd că: 1) conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră; 2) în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, precum și cerințele art. 22 alin. (4) din Legea nr. 131-XVI din 07.06.2007 *„privind siguranța traficului rutier”*, potrivit căreia *„participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluenta și siguranța traficului, să nu pericliteze siguranța unor alți participanți la trafic”*, manifestând neglijența criminală în circumstanțele sus expuse, în condiții de vizibilitate bune, nu a reacționat adecvat, nu a luat în considerare starea de lucru în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecințelor acestora, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului rutier, nu a adoptat o conduită corespunzătoare condițiilor de drum care iar garantează securitatea circulației, drept rezultat a tamponat pietonul Lungu Vitalii, care se deplasa pe marginea primei benzi de circulație aproape de acostament, înspre direcția de deplasare a automobilului de model „Mercedes 609 D” cu numerele de înmatriculare RTJ 184.

În rezultatul impactului pietonului Lungu Vitalii i-au fost cauzate, conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr. 136/D/1832 din 30.11.2017, vătămări corporale ce au dus la deces, moartea survenind în rezultatul traumei asociate a capului, toracelui, abdomen, membrilor.

Astfel, prima instanță a încadrat acțiunile inculpatului Gherciu Petru conform prevederilor: art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, *„încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul persoanei”*.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către:

2.1. Procurorul în procuratura mun. Chișinău oficiul principal, Corpaci Lilian care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Gherciu Petru să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani și 6 luni, cu excluderea prevederilor art. 90 Cod penal. A dispune încasarea din contul inculpatului Gherciu Petru în contul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 12 658 lei, în legătură cu efectuarea constatării și a expertizelor medico-legale.

Argumentând prin faptul că:

- inculpatului i s-a aplicat o pedeapsă prea blândă, i-a fost aplicat un termen de probă prea mic, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, care nu va atinge scopul prevenției a legii penale și a pedepsei penale;

- pedeapsa aplicată inculpatului este vădit neproportională faptei săvârșite, la aplicarea pedepsei nu s-a ținut cont de prevederile art. 61, art. 75 Cod penal;

- neîntemeiat au fost aplicate de către instanța de judecată prevederile art. 79 alin. (1) Cod penal, în privința scutirii inculpatului de la pedeapsa complementară;

- inculpatul urma să achite cheltuielile judiciare, suportate în legătură cu efectuarea constatărilor și a expertizelor judiciare, în temeiul art. 227 alin. (1), art. 229 alin. (1) –(2) Cod de procedură penală.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2018, s-a admis apelul procurorului, s-a casat parțial sentința doar în partea stabilirii pedepsei și a cheltuielilor de judecată pronunțând o nouă hotărâre prin care Gherciu Petru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de 4 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În baza art. 90 alin. (1) Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea pe un termen de probă de 3 ani.

S-a încasat din contul inculpatului Gherciu Petru în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 12 658 lei. În rest sentința a fost menținută fără modificări.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, obiect al contestării hotărârii judecătorești constituie revocarea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, care reglementează suspendarea condiționată a executării pedepsei și neaplicarea pedepsei complementare.

Instanța de apel a remarcat faptul că deși la o primă vedere în circumstanțele cauzei au fost întrunite condițiile necesare pentru a fi aplicată instituția suspendării condiționate a executării pedepsei, totuși prima instanță urma să efectueze o analiză

mult mai complexă și minuțioasă a gravității infracțiunii, pericolul social, consecințele grave produse prin infracțiune- rezultate cu decesul persoanei, a personalității infractorului urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii și numai în măsura în care s-ar fi dovedit că comiterea faptei se datorează unui concurs accidental de împrejurări din viața sa și că pentru îndreptarea lui, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, fiind posibilă aplicarea instituției suspendării condiționate a executării pedepsei.

Cu referire la aplicarea pedepsei, instanța de apel a specificat faptul că, pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale ale Codului penal și în limitele fixate în partea specială a acestuia.

Instanța de apel a remarcat faptul că, la stabilirea pedepsei inculpatului Gherciu Petru, prima instanță a reținut gravitatea infracțiunii comise, care s-a caracterizat ca infracțiune gravă prin prisma art. 16 Cod penal, de circumstanțele ce caracterizează persoana inculpatului și anume că a comis o infracțiune din imprudență, fiind caracterizat pozitiv de la locul de trai, conducerea mijlocului de transport constituie activitatea sa profesională, având un stagiul de o perioadă îndelungată, se află în preajma vârstei de pensionare, astfel că privarea lui de această activitate i-ar afecta esențial mărimea indemnizației de pensionar, fiind unicul întreținător al familiei, a conștientizat gravitatea faptelor comise, regretând profund cele întâmplate.

Astfel că prima instanță a calificat aceste circumstanțe ca fiind excepționale, și care au fost luate în considerare și puse la baza aplicării art. 79 Cod penal, din care considerente instanța de apel a ajuns la concluzia că argumentele invocate de recurent sunt justificate, iar prima instanță eronat nu a aplicat pedeapsa complementară față de inculpat, deoarece inculpatul Gherciu Petru a comis o infracțiune care a prejudiciat relațiile sociale cu privire la securitatea rutieră, cu consecințele survenite în rezultatul comiterii infracțiunii – decesul persoanei, iar legea penală prevede expres aplicarea pedepsei complementare în acest caz.

Mai mult, instanța de apel a subliniat faptul că nu există careva circumstanțe excepționale care ar fi justificat neaplicarea pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe un termen de până la 4 ani, iar prevederile art. 79 Cod penal, invocate de primă instanță fiind inaplicabile în contextul descris.

Instanța de apel a conchis că, pedeapsa numită de prima instanță sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, conform art. 90 Cod penal, cu suspendarea condiționată, pe un termen de probă de doi ani, este insuficientă pentru îndreptarea și corectarea inculpatului.

Astfel, că instanța de apel a stabilit că, prima instanță nu s-a condus de prevederile art. 75 alin. (1) Cod penal, conform căreia persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal, astfel că prima instanță nu a judecat fondul cauzei în latura pedepsei penale în conformitate cu rigorile legale, aplicându-i inculpatului o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

La aplicarea pedepsei inculpatului Gherciu Petru, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75, 76-78, art. 90 Cod penal, de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de faptul că inculpatul a săvârșit pentru prima oară o infracțiune gravă din imprudență, s-a căit sincer, se caracterizează pozitiv de la locui de trai, se află în preajma vârstei de pensionare, fiind unicul întreținător al familiei, a conștientizat gravitatea faptelor comise, de rezonanța socială a infracțiunii comise, de persoana celui vinovat, care anterior nu a fost judecat.

Instanța de apel a considerat că în coraport cu fapta comisă și urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia poate fi posibilă și fără izolarea acestuia de societate, astfel fiind echitabilă și corectă aplicarea unei pedepse penale sub formă de închisoare cu aplicarea unui termen de probă conform prevederilor art. 90 Cod penal, acordându-i inculpatului șansa de a-și corecta comportamentul.

Cu referire la solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în legătură cu efectuarea constatării medico-legale nr. 1832 din 30.11.2017 în sumă de 320 lei și expertizei medico-legale nr. 136D din 30.11.2017 în sumă de 12 338 lei, iar în total suma de 12 658 lei, instanța de apel a considerat-o întemeiată, invocând faptul că, alin. (2) al art. 143 din Codul de procedură penală a fost abrogat prin Legea pentru modificare și completare a unor acte legislative nr. 316 din 22.12.2017 în vigoare din 09.02.2018, potrivit căruia „*plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute de alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat*”.

4. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către:

4.1. Avocatul Balmuș Ștefan în numele inculpatului Gherciu Petru la 11.09.2018, fără a indica vreun temei pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat admiterea cererii de recurs, repunerea în termenul de prescripție, casarea integrală a deciziei cu menținerea sentinței.

Invocând următoarele motive:

- inculpatul nu a încercat să se eschiveze de la organul de urmărire penală, nu a împiedicat stabilirea adevărului, s-a prezentat la toate citările, a depus declarații, a participat la toate acțiunile de urmărire penală, nu a contactat careva persoane figurante în procesul penal pentru ai influența, nu a influențat organul de urmărire penală în vederea trăgănării și examinării in juste a cauzei;

- succesorul părții vătămate a confirmat achitarea integrală a cheltuielilor suportate pentru înmormântare, neavând careva pretenții de ordin material;
- inculpatul întruchipează integral toate condițiile necesare aplicării suplimentare a prevederilor art. 90 Cod penal și a art. 79 Cod penal;
- decizia instanței de apel a fost direcționată în adresa sa la sfârșitul lunii iunie 2018 și recepționată la data de 16.08.2018, din motivul că în perioada iulie-15 august 2018 s-a aflat în concediul anual, fiind plecat peste hotare.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care a pledat pentru inadmisibilitatea recursului, invocând faptul că recurentul a omis termenul de declarare a recursului.

Menționând faptul că, la ședința din 21.06.2018 în lipsa nemotivată a inculpatului și avocatului său, a fost pronunțată decizia integral, copia deciziei fiind expediată în aceeași zi recurentului, prin urmare termenul de declarare a recursului ordinar a expirat la 21.07.2018, iar recurentul a depus recurs la Oficiul poștal la 11.09.2018.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

La caz, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2018, a fost pronunțat la 22 mai 2018 în prezența inculpatului Gherciu Petru și a avocatului său Balmuș Ștefan, fapt confirmat prin procesul verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d. 18, vol. II), în aceeași zi fiind comunicată și data pronunțării deciziei integrale – **21 iunie 2018**, modul și termenul de atac a deciziei.

Totodată, din motiv că nu s-au prezentat la pronunțarea deciziei integrale, copia deciziei integrale a fost expediată inculpatului Gherciu Petru și avocatului său la 23 iunie 2018 (f.d. 37 Vol. II).

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de

apel pronunțată integral la 21 iunie 2018, curge de la această dată și a expirat la 20 iulie 2018.

În acest context, Colegiul penal reține că la 11 septembrie 2018, conform ștampilei aplicate pe plic de către Oficiul Poștal, care ulterior la data de 13 septembrie 2018 a fost înregistrat în Curtea Supremă de Justiție (f.d. 46, vol. II), avocatul Balmuș Ștefan în numele inculpatului Gherciu Petru a declarat recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel din 22.05.2018 pronunțată motivat la 21.06.2018, evident peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege, invocând motive inacceptabile, precum că el a primit decizia instanței de apel la 16.08.2018, până la asta el s-a aflat în concediu, fiind plecat peste hotare.

În acest sens, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

7. Prin urmare, Colegiul penal conchide, că recursul ordinar declarat la 11 septembrie 2018, de către avocatul Balmuș Ștefan în numele inculpatului Gherciu Petru este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Balmuș Ștefan în numele inculpatului Gherciu Petru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2018, în cauza penală privindu-l pe **Gherciu Petru XXX**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **21 decembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor